

'Ik wil dood, help me!'

Omgaan met een verzoek om hulp bij zelfdoding in de psychiatrie

De laatste jaren is er toenemend aandacht voor verzoeken om hulp bij zelfdoding van psychiatrische patiënten. Daarbij wordt onderkend dat de veel voorkomende terughoudendheid om de doodswens van de patiënt te bespreken onvoldoende recht doet aan psychiatrische patiënten die uitzichtloos en ondraaglijk lijden en een consistente doodswens hebben. Maar hoe ziet goede zorg er eigenlijk uit in het licht van een consistente doodswens? Waar let je op bij een verzoek om hulp bij zelfdoding van een psychiatrische patiënt? En wat is er op team- en instellingsniveau nodig om zorgvuldig om te gaan met een verzoek om hulp bij zelfdoding?

Tijdens het symposium gaan we in op zowel individuele als organisatorische overwegingen rondom het omgaan met een verzoek om hulp bij zelfdoding in de psychiatrie. Kernthema's zijn bewustwording, teamwork, beleidsvorming en trainingsmogelijkheden. Tijdens het symposium worden ervaringen uitgewisseld en krijgt u handvatten aangereikt om de zorg rondom een verzoek om hulp bij zelfdoding in de psychiatrie te verbeteren.

Programma

- 12:00-13:00** Inloop met koffie en broodjes
- 13:00-13:10** **Guy Widdershoven, dagvoorzitter**
Welkom
- 13:10-13:35** **Kees Lemke**
Hulp bij zelfdoding in de GGZ uit de kast.
- Recente ontwikkelingen hulp bij zelfdoding in de psychiatrie.
 - Instellingsbeleid: een kijkje in de keuken van de GGZ en van GGNet.
 - Hulp bij zelfdoding als onderdeel van het reguliere behandelaanbod?
- 13:35-14:00** **Anne-Marie van Dam**
Omgaan met een verzoek om euthanasie – klemmen, voetangels en handvatten.
- Onderdeel van het dagelijks werk van psychiaters - omgaan met suicidaliteit.
 - Hoe maak je onderscheid tussen suïcidaal gedrag en een verzoek om euthanasie?
 - Praktische lessen voor omgaan met een verzoek om hulp bij zelfdoding.
- 14:00-14:25** **Olav de Peuter i.s.m. Astrid Vellinga**
De rol van doodsangst bij omgaan met een verzoek om hulp bij zelfdoding.
- Wat is doodsangst?
 - Bang voor de dood. Resultaten van een kwalitatief onderzoek onder psychiaters.
 - Implicaties voor de zorg rondom hulp bij zelfdoding.
- 14:25-14:50** **Froukje Weidema**
Hulp bij zelfdoding in de GGZ vraagt om een multidisciplinair gesprek.
- Moreel beraad als best practice bij verzoeken om hulp bij zelfdoding.
 - Samenwerking bij hulp bij zelfdoding in een intramurale context.
 - Aanbevelingen voor instellingsbeleid.
- 14:50-15:10** **Pauze**
- 15:10-16:00** **Eric Ettema**
De ontwikkeling van een trainingsmodule 'Omgaan met een verzoek om hulp bij zelfdoding in de psychiatrie'.
- Morele overwegingen van stakeholders rondom hulp bij zelfdoding.
 - Van morele overwegingen naar trainingsmodule.
 - Aan de slag I: bewustwording van je eigen positie.
 - Aan de slag II: dilemma's rondom zorgvuldigheid.
- 16:00-16:25** **Forum**
Moeilijkheden, oplossingen, uitdagingen.
- 16:25-16:30** **Guy Widdershoven**
Conclusies en afsluiting.
- 16:30-17:00** **Borrel**

Sprekers

Drs. Anne-Marie van Dam

Anne-Marie van Dam is psychiater en manager behandelzaken bij Mentrum. Zij heeft 12 jaar gewerkt bij de crisisdienst van Amsterdam, waar het beoordelen van suicidaliteit dagelijks werk was. Ze heeft diverse nascholingen en cursussen gegeven in het omgaan met suicidaliteit, waarbij een systemische benadering centraal staat. In haar huidige werk bij Mentrum komt zij regelmatig cliënten tegen met een verzoek om euthanasie, waarbij zij steeds weer geconfronteerd wordt met de ingewikkeldheid hiervan.

Drs. Eric Ettema

Eric Ettema is als docent, onderzoeker en medisch ethicus verbonden aan de afdeling Metamedica van VUmc. Zijn onderzoek richt zich op ethische en filosofische aspecten van de zorg rondom het levenseinde. In het kader van een ZonMw-onderzoek naar hulp bij zelfdoding in de psychiatrie werkt hij aan een trainingsmodule voor psychiateren om beter om te kunnen gaan met verzoeken om hulp bij zelfdoding.

Drs. Kees Lemke

Kees Lemke is geneeskundig bestuurder bij GGNet. Vanuit diverse functies – eerst als psychiater in de crisisdienst en sociale psychiatrie, later als geneesheer directeur en bestuurder – is hij zo'n 25 keer per jaar betrokken geweest bij geslaagde suicides. Het ging daarbij bijna altijd om een eenzaam en gruwelijk einde van een getekend leven. Tegelijkertijd was er jarenlang een collectieve en grote verlegenheid met vragen om hulp bij zelfdoding. Vanuit deze context zet Kees zich in om de zorg voor mensen met een doodswens te verbeteren.

Dr. Olav de Peuter i.s.m. Dr. Astrid Vellinga

Olav de Peuter is AIOS Psychiatrie en lid Bureau Geneesheer-Directeur Arkin. Hij doet onderzoek naar verborgen angsten bij behandelaren rondom het thema Hulp bij zelfdoding. Astrid Vellinga werkt als psychiater en plaatsvervangend Geneesheer Directeur bij Arkin. Een van haar portefeuilles is Hulp bij zelfdoding, waarvoor zij regelmatig consultaties binnen Arkin uitvoert. Beiden werken binnen Arkin aan een herziening van de werkwijze Hulp bij zelfdoding.

Dr. Froukje Weidema

Froukje Weidema onderzoekt hoe GGZ-instellingen omgaan met (de uitvoering van) verzoeken om hulp bij zelfdoding binnen een intramurale context. Wat betekent (de uitvoering van) een verzoek om hulp bij zelfdoding voor een afdeling op het niveau van het hulpverlenersteam, het omgaan met verantwoordelijkheden en de impact op mede-cliënten en de samenwerking tussen professionals? Zij zet Moreel beraad in om data te verzamelen en als best practice om intramuraal met deze complexe materie om te gaan.

Prof.dr. Guy Widdershoven (tevens dagvoorzitter)

Guy Widdershoven is hoogleraar Medische Filosofie en Ethiek en hoofd van de afdeling Metamedica van VUmc. Hij is tevens senior onderzoeker bij het EMGO+ instituut. Zijn onderzoek betreft empirische ethiek en Moreel beraad. Inhoudelijk richt hij zich op morele aspecten van de langdurige zorg, in het bijzonder in de psychiatrie. Tevens doet hij onderzoek naar beslissingen rond het levenseinde.

Doelgroep

Het symposium is bedoeld voor zorgverleners, beleidsmakers, opleiders en voor iedereen met beroepsmatige interesse in het thema hulp bij zelfdoding in de psychiatrie.

Accreditatie

Voor psychiateren is accreditatie aangevraagd bij de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVVP).

Locatie

Zaalverhuur 7
Kerkzaal
Boothstraat 7
3512 BT Utrecht
030-7516113
www.zaalverhuur7.nl

Kosten en aanmelding

Deelname aan het symposium – inclusief koffie/thee en borrel – is gratis. De kosten voor het symposium worden gedragen door ZonMw, subsidiegever bij het onderzoek 'Developing a training module for psychiatrists dealing with requests for physician assisted suicide of psychiatric patients in the Netherlands'. In verband met de organisatie verzoeken wij u vriendelijk zich zo snel mogelijk, maar in ieder geval vóór 1 november 2015, aan te melden.

Organisatiecommissie

Drs. Eric Ettema
Dr. Froukje Weidema
Prof. dr. Guy Widdershoven
I.s.m. de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVVP)

Informatie

VUmc Academie cursus- en congresorganisatie
Postbus 7057
1077 MB Amsterdam
020-4448444
events@vumc.nl
www.vumc.nl/symposiumHbZ

U kunt zich aanmelden via: www.vumc.nl/symposiumHbZ